

Ogólne strategie zachowania wykładowcy w kontakcie ze studentem z zaburzeniami psychicznymi

W kontaktach akademickich wykładowcy ze studentem chorującym psychicznie niezwykle ważne są sposoby pozwalające zakreślić granice osobistej odpowiedzialności wykładowcy. Zdarza się, że problem psychiczny studenta bywa całkowicie zanegowany lub traktowany z lękiem i wpływającą z niego wrogością, właśnie z powodu niepewności jak powinno się postąpić w danej sytuacji. Paradoksalnie, osoby znajdujące się w otoczeniu studenta chorującego psychicznie, obawiając się potencjalnej odpowiedzialności za skutki intuicyjnych działań, w rezultacie nie podejmują żadnych działań w kierunku wsparcia osoby chorej. Skutkuje to wytworzeniem społecznej próżni wokół studenta, brakiem wsparcia, spotęgowaniem negatywnych skutków zachorowania oraz lęków studenta przed ujawnieniem choroby w swoim środowisku w przyszłości.

Można temu przeciwdziałać poprzez wykorzystanie następujących wskazówek:

- Można przekazać studentowi i/lub Biuru ds. Osób Niepełnosprawnych własne obserwacje dotyczące zmiany jego zachowania na uczelni, odwołując się do konkretnych obserwowalnych faktów. Należy wystrzegać się w tym kontekście formułowania diagnoz, własnych przypuszczeń oraz rad. W relacji do wykładowcy, student powinien pozostać studentem, a nie osobą z zaburzeniem psychicznym. Konfrontując się z własnymi problemami psychicznymi, student może potrzebować wzmocnienia w pełnieniu dotychczasowych ról, w tym podtrzymywania naturalnej relacji wykładowca – student, która może wesprzeć studenta w wychodzeniu z roli „chorego”. Dobrze jest, by wykładowca poinformował studenta o miejscu udzielającym wsparcia, np. na uczelni (Akademickie Centrum Zaufania, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych) oraz zasygnalizował również własną gotowość do współdziałania w kierunku wypracowania strategii odpowiedniego wsparcia. Należy także pamiętać, by nie ignorować swoich ograniczeń w umiejętności udzielenia profesjonalnego wsparcia.
- W toku udzielania wsparcia edukacyjnego studentowi ważne jest, aby włączać go wyraźnie we współtworzenie planów, dawać pole do wyrażania indywidualnego stanowiska i akceptować je tam, gdzie tylko jest to możliwe. Dla studenta mającego za sobą epizod zaburzenia psychicznego, poczucie kontroli, sprawstwa, autonomii, odpowiedzialności za

podejmowane decyzje, może być czynnikiem sprzyjającym powrotowi do aktywnego udziału w życiu społecznym. Rolę tę pełni również nacisk położony nie tyle na trudności studenta, ale na jego zainteresowania naukowe, plany edukacyjne i postępy.

- Otrzymanych od studenta informacji o charakterze osobistym, poufnym, nie należy przekazywać innym osobom, chyba że sytuacja sprawia, że nieujawnienie tych informacji byłoby działaniem przeciwko bezpieczeństwu samego studenta lub innych osób. W razie jakichkolwiek wątpliwości wykładowca nie jest pozostawiony sam sobie – może skorzystać z pomocy Biura ds. Osób Niepełnosprawnych.
- Należy pamiętać o prawie studenta do autonomicznego wyboru kierunku kształcenia. Nie jest rolą kadry zawężanie dostępu do wiedzy czy możliwości wykonywania określonego zawodu z uwagi na niepełnosprawność studenta. Zasada ta jest szczególnie ważna w kontekście studentów doświadczających problemów psychicznych, ze względu na mitologizację psychicznych objawów i funkcjonujące stereotypy.
- Często trudność sprawiać może podjęcie decyzji, jaka forma adaptacji jest w danym momencie wskazana dla studenta z problemami psychicznymi. Stan psychiczny oraz zażywane leki mogą się zmieniać, w różny sposób wpływając na poznawcze i akademickie funkcjonowanie studenta. Warto pamiętać, że wykładowca nie ma obowiązku brania na siebie decyzji o tym, co jest w danej chwili adaptacją dobraną racjonalnie z uwagi na konkretny wpływ niepełnosprawności. Decyzję tę warto przekazać do podjęcia konsultantom Biura ds. Osób Niepełnosprawnych. Cenne pozostaną wskazówki wykładowcy odnoszące się do organizacji i zawartości merytorycznej danego kursu.

Opracowano na podstawie materiałów projektu DARE-2, autorstwa dr n. med. Edyty Dembińskiej, Katedra Psychiatrii Collegium Medicum UJ.